

زبان عربی

** عَيْنُ الْأَنْسَبِ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ:

۱- «مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَرْقَدْنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَ صَدَقَ الْمُرْسَلُونَ!»:

- ۱) که ما را از خوابگاهمان برانگیخت؟ این همان وعده خداوند است و رسولان او راست گفتند!
- ۲) چه کسی ما را از آرامگاه برانگیخت؟ این است همان وعده خدای رحمان، و پیامبران راست گفتند!
- ۳) کسی که ما را از مرقدمان مبعوث کرد، کیست؟ این چیزی است که خداوند وعده داده بود و فرستادگان راست می‌گفتند!
- ۴) چه کسی ما را از خوابگاهمان برانگیخت؟! این چیزی است که خداوند رحمان وعده داد، و فرستادگان راست گفتند!

۲- «لِمُنْشَدَى الْمَعْلَمَاتِ أَشْعَارَ امْتَرَجَتْ بِالْعَرَبِيَّةِ وَالْفَارْسِيَّةِ وَ مُمْتَلِئَةٌ بِالصَّنَائِعِ الْبَدِيعَةِ!»:

- ۱) ملمعه‌سرایان اشعاری دارند که با عربی و فارسی مخلوط شده و پر از صنایع نو است!
  - ۲) برای سراینندگان ملمعات شعرهایی است آمیخته با عربی و فارسی و آکنده از صنایع بدیعی!
  - ۳) سراینندگان ملمعات شعرهایی دارند که با فارسی و عربی آمیخته شده و از صنعت بدیع پر شده است!
  - ۴) اشعار ملمعه‌سرایان با دو زبان عربی و فارسی در هم آمیخته شده و مملو از صنایع بدیع بوده است!
- ۳- «كُلُّ وَعَاءٍ يَفْضِقُ بِمَا جُعِلَ فِيهِ إِلَّا وَعَاءَ الْعِلْمِ فَإِنَّهُ يَتَّسِعُ بِهِ!»:

- ۱) گنجایش هر ظرفی با آن چه در آن نهند، تنگ می‌شود، جز ظرف دانش که با آن وسعت می‌یابد!
- ۲) هر ظرفی با هر چه در آن گذاشته می‌شود تنگ می‌شود، به جز ظرف دانش، پس بی‌شک آن را فراخ می‌کند!
- ۳) هر ظرفی، با آن چه در آن نهاده شد، تنگ می‌گردد به جز ظرف دانش، پس یقیناً با آن فراخ می‌شود!
- ۴) فقط ظرف علم با آن چه که در آن قرار داده شود تنگ نمی‌گردد و وسیع می‌گردد!

۴- «أُنْشِدْ أَحَدَ الشُّعْرَاءِ الشَّبَابَ مُلَمَّعًا جَمِيلًا فِي وَصْفِ الْأَسْتَاذِ فَأَنَارَ الْمَلْمَعِ تَعَجَّبَ الْحَضْرَاءُ!»:

- ۱) جوان شاعر، یک ملمع زیبا در توصف استاد سرود، پس ملمع شگفتی حاضران را برانگیخت!
- ۲) یکی از شاعران جوان، ملمعی زیبا در وصف استاد سرود، پس آن ملمع تعجب حضار را برانگیخت!
- ۳) شاعر جوان، یک ملمع زیبا در توصیف یک استاد سرود و آن قصیده شگفتی حاضران را برانگیخته بود!
- ۴) یکی از جوانان شاعر، ملمع زیبایی در وصف استادش سرود، پس این ملمع باعث شگفتی دیگران شد!

۵- «كَلِمَاتُ الْجَمَاعَتَيْنِ إِلَى خَيْرٍ أَمَا هُوَ لَا فَيَدْعُونَ اللَّهَ وَ أَمَا هُوَ لَا فَيَتَعَلَّمُونَ وَ يَفْقَهُونَ الْجَاهِلُ!»:

- ۱) دو جماعت در راه خیر هستند، لیکن این‌ها خداوند را دعا می‌کنند و این‌ها آموزش می‌دهند و نادانان را فقیه می‌کنند!
- ۲) هر دو گروه در راه خوبی هستند، اما این‌ها پس به درگاه خدا دعا می‌کنند و اما این‌ها پس یاد می‌گیرند و نادان را دانا می‌کنند!
- ۳) دو جماعت به سوی نیکی گام برمی‌دارند و این‌ها خدا را می‌خوانند پس یاد می‌گیرند و این‌ها به نادان آموزش می‌دهند!
- ۴) هر دو گروه در راه خوبی‌اند، اما این‌ها خدا را دعا می‌کردند و این‌ها علم می‌آموختند و به نادان آموزش می‌دادند!

۶- «عِنْدَمَا لَمْ يُصَدِّقِ الْمُسْلِمُونَ قَوْلَ الشَّيْمَاءِ فَأَخَذُوهَا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ (ص) وَ أَكْرَمَهَا كَثِيرًا!»:

- ۱) وقتی مسلمین سخن شیماء را راست نمی‌پنداشتند، پس او را گرفتند و نزد رسول خدا (ص) بردند، و ایشان او را خیلی گرامی داشت!
- ۲) مسلمان‌ها وقتی حرف شیماء را باور نکرده بودند، او را نزد پیامبر (ص) بردند و ایشان او را بسیار اکرام کرد!
- ۳) هنگامی که مسلمانان حرف شیماء را باور نکردند، پس او را گرفتند و نزد رسول خدا (ص) بردند، پس او را بسیار اکرام کرد!
- ۴) زمانی که مسلمانان، سخن شیماء را باور نکردند، پس او را پیش رسول خدا (ص) بردند و او را بسیار اکرام کرد!

۷- «مَا مِنْ رَجُلٍ يَغْرِسُ غَرْسًا إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ قَدْرَ مَا يَخْرُجُ مِنْ ثَمَرِ ذَلِكَ الْغَرْسِ!»:

- ۱) هیچ مردی نیست که نهال بکارد و خداوند از اجر آن بنویسد به اندازه آن چه که از میوه آن نهال خارج می‌شود!
- ۲) هر مرد که درختی بکارد جز این نیست که خداوند برایش از پاداش به اندازه هر چیزی که از میوه آن درخت خارج می‌گردد، بنویسد!
- ۳) هیچ مردی نیست که نهالی بکارد، مگر این که خدا به مقدار میوه‌ای که از آن درخت به‌دست می‌آید، در نامه اعمال او پاداش می‌نویسد!
- ۴) هیچ مردی نیست که نهالی بکارد، جز این که الله برای او از پاداش به اندازه چیزی بنویسد که از میوه آن نهال بیرون می‌آید!

۸- عَيْنَ الصَّحِيحِ:

- (۱) إِيَّاكَ وَ مُصَادَقَةَ الْأَحْمَقِ الَّذِي يَضْرِكُ كَثِيرًا: از دوستی کردن با نادانی که بسیار به شما زیان می‌رساند، بپرهیزید!
(۲) عَلَيَّ مِنْ أصدقاءِ صَدُوقِينَ يَنْصَحُونَ الْإِنْسَانَ فِي غَيْبِهِ: علی از دوستان راستگوی بی است که به انسان درباره عیبش پند می‌دهند!
(۳) حَامِدًا غَضِبَ عَلَيَّ أَحَى و لَكِنَّهُ لَمْ يَقُلْ فِيهِ شَرًّا: حامد بر برادرم خشمگین شد؛ اما درباره او به بدی سخن نمی‌گوید!
(۴) دُمُوعٌ غَيْبِي تَدُلُّ عَلَيَّ صُوعِبَةَ فِرَاقِ أَبِي الْعَزِيزِ: اشک‌های چشمانم، دشواری فراق پدر عزیزم را نشان می‌دهد!

۹- عَيْنَ الصَّحِيحِ:

- (۱) يَا بَاعِعَ الْمَالِيسِ أَسْعارِ هَذِهِ الْفَسَاتِينِ غَالِيَةً: ای فروشنده لباس‌ها قیمت این شلوارها گران است!
(۲) حَيَّ عَلَيَّ صَلَاةً تُقَرِّبُكَ إِلَى اللَّهِ: بشتابید به سوی نمازی که شما را به خداوند نزدیک می‌کند!
(۳) عَلَيكُمْ بِتَعَلُّمِ الْعُلُومِ وَ الْمَهَارَاتِ النَّافِعَةِ: شما باید دانش‌ها و مهارت‌های سودمند را یاد دهید!
(۴) قَدَّمَ لِقَمَانُ الْحَكِيمِ لِابْنِهِ مَوَاعِظَ قِيَمَةً: لقمان حکیم، پنجاهی ارزشمندی را به فرزندش تقدیم کرد!
۱۰- عَيْنَ الصَّحِيحِ: «ای دوستم صدایت را پایین بیاور، بی‌گمان زشت‌ترین صداها، صدای خران است.»

- (۱) يَا حَبِيبِي أَغْضَضُ مِنْ صَوْتِكَ، إِنَّ صَوْتَ الْجِمَارِ مِنْ أَنْكَرِ الْأَصْوَاتِ. (۲) أَيُّهَا الصَّدِيقُ أَغْضَضُ مِنْ صَوْتِكَ، إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ.
(۳) يَا صَدِيقِي أَغْضَضُ مِنْ صَوْتِكَ، إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ. (۴) أَيُّهَا الْحَبِيبُ أَغْضَضُ مِنْ صَوْتِكَ، إِنَّ صَوْتَ الْجِمَارِ مِنْ أَنْكَرِ الْأَصْوَاتِ.

*** اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يَنْاسِبُ النَّصَّ:

یرجع تاریخ التعامل بالنقود إلى العصر الروماني. فكانت عمليات البيع و الشراء قبل ذلك بطريقة التبادل بالمتاع، و هذه الطريقة لا تخلو من صعوبة و تضییع للوقت، فأصبحت النقود هي البديل!

و أما قيمة النقود فكانت بالنسبة إلى وزنها و هناك في بلاد الروم دينار و درهم و نقود أخرى؛ أما الدينار فهو قطعة ذهبية و زنها مثقال، تُضْرَبُ عليها صورة الملك؛ و الدرهم قطعة من فضة تختلف أوزانها بين عشرة إلى عشرين قيراطاً، ولكن النقود الأخرى ثمنها أقل و جنسها مختلف! بعد مدة أصبح التعامل بالنقود الرومية غير رسمي في الدولة الإسلامية، و بعد الخلاف الشديد بين هاتين الدولتين ضربت النقود الإسلامية!

۱۱- عَيْنَ الصَّحِيحِ:

- (۱) ما ضرب المسلمون النقود، لأنَّ الضَّرْبَ كان بيد الدولة الرومانية!
(۲) كلَّ الشَّعْبِ يصنعون نقودهم بسهولة حسب رغبتهم و قدرتهم!
(۳) إِنَّ الشَّعْبَ القويَّ هو الذي يصنع كلَّ ما يحتاج إليه!
(۴) إذا استفيد الشعب من نقود شعب آخر لا تقل قدرته!

۱۲- عَيْنَ الصَّحِيحِ:

- (۱) لا تُضْرَبُ صورة الملك إلا على الدينار!
(۲) عشرون قيراطاً يساوي مثقالاً من الذهب!
(۳) لا نجد النقود إلا أن تكون ذهبية أو فضية!
(۴) كان ثمن النقود الذهبية و الفضية يرتبط بأوزانها!

۱۳- عَيْنَ الْخَطَأِ: «تبادل المتاع دون النقود صعب لأنه.....»

- (۱) يأخذ وقتاً طويلاً منّا لتطبيق الأشياء!
(۲) نشترى الأشياء غير مطلوبة و لا تفيد لنا!
(۳) لا يمكن تعيين ثمن المتاع دقيقاً بواسطة التبادل!
(۴) يطلب منّا اجتهاداً كثيراً بسبب حجم المتاع و وزنه!

۱۴- لماذا ترك المسلمون تعاملهم بالنقود الرومية؟ لأنَّ..... (عَيْنَ الْخَطَأِ)

- (۱) النقود الإسلامية فقدت اعتبارها!
(۲) المسلمون ضربوا نقوداً خاصة بهم!
(۳) هذه النقود أصبحت غير رسمية في الدولة الإسلامية!
(۴) الخلاف الشديد قد وقع بين الدولتين الإسلامية و الرومية!

*** عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ:

۱۵- «أصبحت»:

- (۱) للغائب - مزيد ثلاثي (من وزن «أفعل») - معرب / من الأفعال الناقصة، اسمه «النقود»
(۲) ماضٍ - للغائب - حروف الأصبية: ص ح ب / اسمه «النقود» و هو مرفوع، خبره «البديل»
(۳) فعل ماضٍ - مزيد ثلاثي (من باب إفعال) - مبني / فعل من الأفعال الناقصة
(۴) للمخاطب - مزيد ثلاثي من باب إفعال - مبني / فعل من الأفعال الناقصة، اسمه «النقود» مرفوعاً

١٦- «تُضْرَبُ»:

- (١) للغائبة - مجرد ثلاثي - لازم - معلوم - معرب / نائب فاعله المرفوع «صورة»
(٢) فعل مضارع - للمخاطبة - متعدّد - معرب / نائب فاعله «صورة» و الجملة فعلية
(٣) مضارع - للغائبة - مجرد ثلاثي - مجهول - معرب / فعل و نائب فاعله «صورة»
(٤) فعل مضارع - للمخاطب - متعدّد - مجهول / فعل و نائب فاعله «صورة» و الجملة فعلية

١٧- «مُخْتَلَفٌ»:

- (١) مفرد مذكر - اسم فاعل (فعله: اختلف، و حروفه الأصيّة «خ ف ل» / خبر للمبتدأ «جنس»
(٢) اسم - مفرد مذكر - اسم فاعل (فعله: اختلف، على وزن افتعل) - معرب / خبر و مرفوع
(٣) اسم فاعل (مصدره اختلاف، من باب افتعال) - معرفة - معرب / خبر و مرفوع
(٤) مفرد مذكر - اسم فاعل (مصدره: اختلف) - مبنى / خبر للمبتدأ «جنس»

١٨- عَيِّنِ الخَطَأَ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الحُرُوفِ:

- (١) اِشْتَرَيْنَا سُرَاوِيلَ وَ فِساتينَ بِأَسْعَارٍ رَخِيصَةٍ فِي المَتَجَرِّ!
(٢) يَا زَمِيلِي، دَعْ شَاتَمَكَ حَقِيرًا لِرِضَا اللهِ!
(٣) ذَهَبَ العَامِلُ إِلَى بَيْتِهِ بَعْدَمَا تَمَّمَ وَاجِبَاتِهِ بِدِقَّةٍ!
(٤) يَجِبُ أَنْ لَا نَرْفَعُ أَصَوَاتَنَا فَوْقَ صَوْتِ مَنْ نَتَكَلَّمُ مَعَهُ!

١٩- عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي التَّوْضِيحَاتِ:

- (١) المُنْكَرُ: العَمَلُ السَّيِّئُ الَّذِي يَرْتَكِبُهُ المَذْنِبُ.
(٢) المُخْتَالُ: شَخْصٌ مُتَوَاضِعٌ لَيْسَ مِتَكَبِّرًا أَمَامَ الأَخْرينِ.
(٣) الخَمِيرُ: لَوْنٌ مِنَ الأَلْوَانِ الطَّبِيعِيَّةِ نُشَاهِدُهُ حَوْلَنَا.
(٤) المَرَحُ: مُسْتَبَدٌّ يُحْمَلُ السَّائِرِينَ مَا لَا طَاقَةَ لَهُمْ بِهِ.

٢٠- عَيِّنِ اسْمَ الفَاعِلِ مِنَ فِعْلِ لَيْسَ لَهُ حَرْفٌ زَائِدٌ:

- (١) أُخِي المُهَنْدِسُ يَشْتغلُ فِي مَصْنَعٍ كَبِيرٍ قَرِبَ بَلَدِنَا.
(٢) العُلَمَاءُ المُجْتَهِدُونَ يُخْرِجُونَ الجُهَالَ مِنَ ظِلْمَةِ الجَهْلِ.
(٣) هؤُلاءِ المُعَلِّمُونَ المُجْتَهِدُونَ يُحَاوِلُونَ لِتَرْبِيَةِ التَّلَامِيذِ.
(٤) أُبْحِثُ عَنِ أَحَبَّةٍ مُخْلِصِينَ لَا يَهْجُرُونَنِي فِي الشَّدَائِدِ.

٢١- عَيِّنِ الخَطَأَ فِي صِيَاغَةِ أَسْمَاءِ الفَاعِلِ فِيمَا يَلِي:

- (١) يَكْتَابُ ← كَاتِبًا! (٢) يَتَخَرَّجُ ← مُتَخَرِّجًا
(٣) يَشْهَدُ ← شَاهِدًا (٤) يَسْمَعُ ← سَامِعًا

٢٢- عَيِّنِ إِسْمَ التَّفْضِيلِ مُضَافًا:

- (١) كَمَلْتُ حَبِيبِي دَرِاسَاتِهِ فِي جَامِعَةٍ تَعَدُّ مِنَ خَيْرِ جَامِعَاتِ البِلَادِ!
(٢) رَجَعْتُ بِنْتِي الصَّغِيرَى مِنَ تِلْكَ المُسَابِقَاتِ العِلْمِيَّةِ مُبْتَسِمَةً!
(٣) يُرِيدُ المُشْتَرِي مِنَ بَائِعِ المَلَابِسِ قَمِيصًا أَرخَصَ مِنْ هَذَا!
(٤) طَالِبٌ يُسَاعِدُ التَّلَامِيذَ الأَخْرينَ فِي دُرُوسِهِمْ أَذْكَى مِنْهُمْ!

٢٣- عَيِّنِ اسْمَ المَكَانِ يَخْتَلِفُ مَحَلَّهُ الإِعْرَابِيَّ عَنِ البَاقِي:

- (١) شَاهَدْتُ التَّلَامِيذِينَ فِي سَاحَةِ المَدْرَسَةِ وَ هُمَا مَشْغُولَانِ بِحَلِّ مَسْأَلَةٍ!
(٢) يَا حَامِدُ أَكْتُبْ لِي رَقْمَ مِتْجَرِ صَدِيقِكَ حَتَّى أَتَّصِلَ بِجِوَالِي مَعَهُ!
(٣) أَمْسِ ذَهَبْنَا إِلَى أَحَدِ المَطَاعِمِ المَشْهُورَةِ فِي شَارِعِ كَبِيرٍ لِتَنَاوُلِ العِشَاءِ!
(٤) رَجَعْتُ مِنَ مَلْعَبِ أَرَادِي إِلَى بَيْتِنَا الكَبِيرِ فِي الثَّامِنَةِ وَ النِّصْفِ لَيْلًا!

٢٤- فِي أَيِّ عِبَارَةٍ مَا جَاءَ اسْمُ المَكَانِ:

- (١) لِأَبِي مَطْبَعَةٌ مُجَهَّزَةٌ تُطْبَعُ صُحُفًا كَثِيرَةً فِيهَا!
(٢) قَدْ جَاءَتْ أَسْمَى مَفَاخِرَ بِلَادِنَا فِي هَذِهِ القَائِمَةِ الطَّوِيلَةِ!
(٣) قَدْ تَنَاوَلْتُ الطَّعَامَ فِي كَثِيرٍ مِنَ مَطَاعِمِ بَلَدِنَا!
(٤) مَصَادِرُ الكِتَابِ قَدْ جَاءَتْ فِي صَفْحَاتِهِ النِّهَائِيَّةِ مِنْهُ!

٢٥- عَيِّنِ كَلِمَةَ «شَرٌّ» لَيْسَتْ لِلتَّفْضِيلِ:

- (١) لِنَجْتَنِبَ عَنِ الانْتِقَامِ عِنْدَ القُدْرَةِ فَإِنَّهُ شَرٌّ مِنَ العَفْوِ!
(٢) المُوْمَنُ هُوَ الَّذِي لَا يَرْتَكِبُ عَمَلًا شَرًّا فِي حَيَاتِهِ!
(٣) اِعْلَمُوا أَنَّ شَرَّكُمْ مَنْ لَا يَطْلُبُ لِالأَخْرينَ مَا يَطْلُبُ لِنَفْسِهِ!
(٤) مِنْ شَرِّ العِبَادِ هُوَ المَرءُ الَّذِي يَكْرَهُ النَّاسَ مُجَالِسَتَهُ لِأَعْمَالِهِ القَبِيحَةِ!